

Poesiens øje

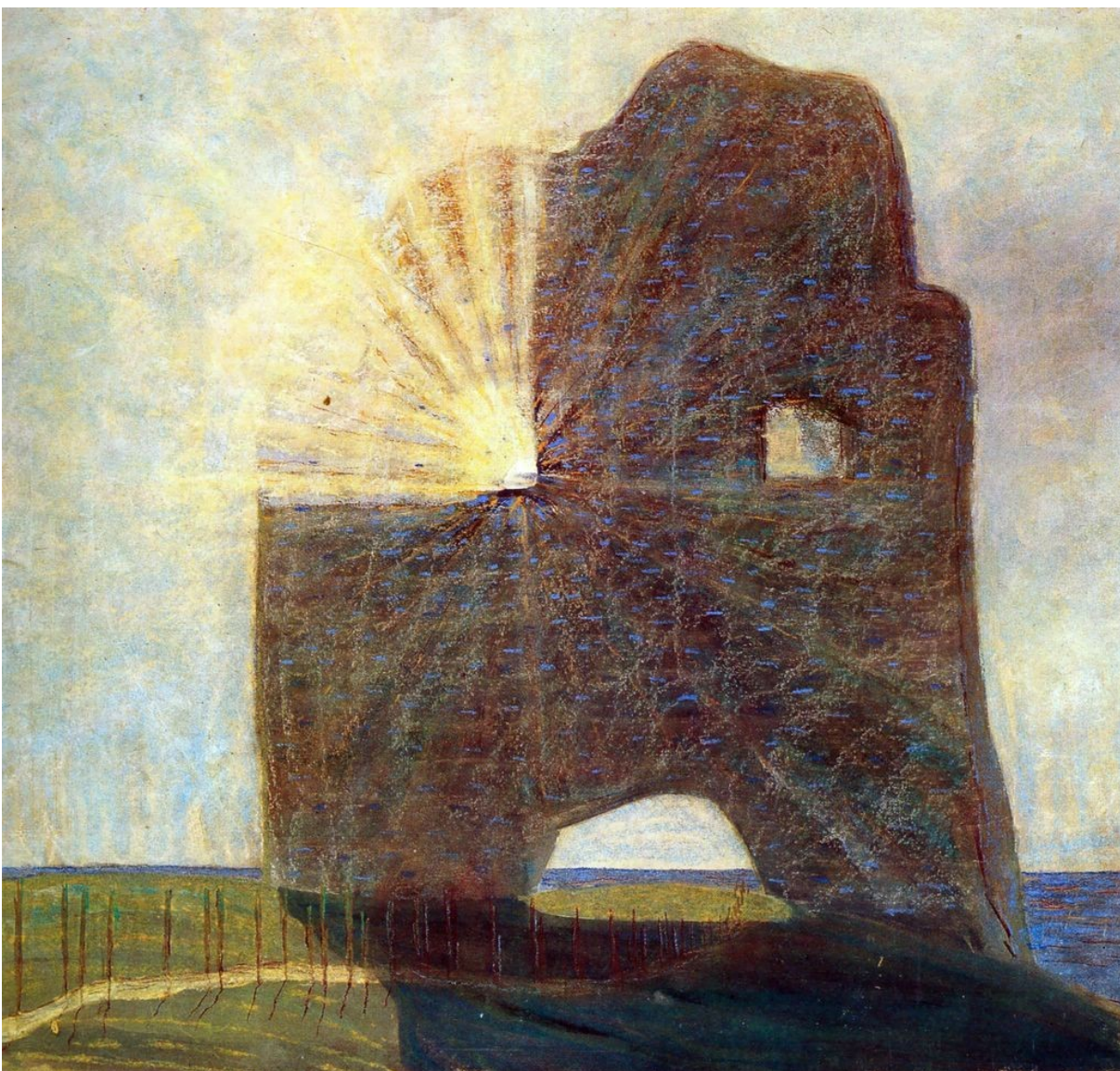
En komparativ undersøgelse af begrebet indbildningskraft hos N.F.S. Grundtvig og S.T. Coleridge

Vincent Balaban

Rosborg Gymnasium og HF

HUM

Projekt Forskerspirer 2020

1

---

¹ Kilde: <http://ciurlionis.eu/en/painting/gallery/>

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Projektets indgangsvinkel og problemformulering	2
Materialeafgrænsning.....	3
Indledende sammenligning – et glimt af projektets idéhistoriske placering.....	4
Metodevalg.....	6
Relevant sekundærlitteratur – state of the art.....	7
Fremgangsmåde	8
Konklusion.....	9
Tak	10
Kontakter.....	10
Litteraturliste.....	11
Bilag 1	13

Indledning

Ordet indbildningskraft kan ved dets sammensætning virke misvisende og antyde en slags bedragerisk kraft. I Romantikken var det imidlertid et helt centralt filosofisk og poetisk begreb, der blev brugt af tidens indflydelsesrige filosoffer. I den epokegørende tyske filosof Immanuel Kants (1724-1804) banebrydende værk *Kritik der reinen Vernunft* (1781) opfattes evnen som en vigtig del af menneskets erkendelse, mens naturfilosoffen F.W.J Schelling (1775-1854) anvendte begrebet til transcendental-filosofiske beskrivelser af digtningen. Også den danske teolog, tænker, præst og digter N.F.S. Grundtvig (1783-1872) tilskrev indbildningskraften en helt afgørende erkendelsesteoretisk, poetisk og teologisk betydning i sit tidsskrift *Danne-Virke*. Det er bemærkelsesværdigt, at mange paralleller kan drages til den engelske digter, teolog og litteraturkritiker Samuel Taylor Coleridges (1772-1834) imaginationsteori.² Uden at have mødt hinanden er de to sidstnævnte tilsyneladende kommet til et lignende standpunkt, som unægtelig var påvirket af samtidens fremtrædende teoretikere, men som dog for begges vedkommende afveg fra deres antagelige inspirationskilder. Grundtvigforskningen blev i 1990'erne i nogen grad opmærksom på de to tænkeres overordnede lighedspunkter, og i denne sammenhæng blev to kortere artikler af generel karakter skrevet af henholdsvis den nu afdøde engelske Grundtvigforsker A.M. Allchin og den engelske teolog og litteraturforsker David Jaspers. Allchin betegnede begge studier som indledende og foreløbige undersøgelser³ og kaldte desuden meget sigende undersøgelsen af de to digteres forhold til den tyske romantik for et "ikke tilstrækkeligt opdyrket forskningsfelt."⁴ Til trods herfor har endnu ingen taget den oplagte udfordring op i form af et større sammenlignende studie. Hensigten med nærværende projekt er netop at være med til at påbegynde et sådant.

Projektets indgangsvinkel og problemformulering

Både Grundtvig og Coleridge var ganske velorienterede i samtidens tysksprogede idealistiske filosofi. Deres kristne livsanskuelse satte dem dog på forskellig vis i et spændingsforhold til idealismen. Dette er især tydeligt i Grundtvigs polemiske angreb mod samtidens tænkere, men også hos Coleridge kan man rundt omkring finde kritiske udfald. De var desuden begge fremragende digtere, hvilket satte

---

² *Imagination* er den engelske romantiks standardoversættelse af det tyske *Einbildungskraft*. Der er i forskningen bred enighed om dette, skønt der selvfølgelig altid er konnotationsforskelle fra sprog til sprog. Mere herom nedenfor. Af praktiske årsager anvendes indbildningskraften og imaginationen synonymt i synopsen.

³ Allchin: *Grundtvig and Coleridge*, s. 164

⁴ Allchin: *Grundtvigs Kristendom*, s. 29

dem i et særligt forhold til æstetisk-filosofiske overvejelser. Netop her kommer indbildningskraften ind i billedet. Efter begges opfattelse var denne epistemologiske evne særligt udviklet hos digterne. Poesien havde et øje, som kunne se noget, der ikke ellers kunne ses. Det synspunkt havde også andre af idealismens tænkere, men som noget helt karakteristisk tilskrev både Grundtvig og Coleridge begrebet en særlig teologisk dimension. Dermed er kimen lagt til en sammenlignende undersøgelse af Grundtvigs begreb om indbildningskraften med Coleridges *Power of Imagination*,⁵ hvilket leder frem til følgende problemformulering:

Hvilke ligheder og brudflader er der mellem Grundtvigs begreb om indbildningskraften og Coleridges teori om imaginationen belyst ud fra begrebets evnepsykologiske,⁶ erkendelsesteoretiske, poetiske og teologiske sider, og hvilke inspirationskilder kan ligge til grund for teoridannelsernes ligheder?

Materialeafgrænsning

Skønt imaginationsbegrebet kan findes flere steder rundt omkring i de to store forfatterskaber, vil projektet tage udgangspunkt i Coleridges litteraturkritiske værk *Biographia Literaria* (1817) og Grundtvigs tidsskrift *Danne-Virke* (1816-1819). Udover at disse udkom samtidigt, indeholder teksterne forfatterne mest sammenhængende tanker om indbildningskraftens plads i deres helhedsbetragtninger. Derfor vil disse værker være projektets primære materiale. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at publikationerne blev skrevet under forskellige omstændigheder. Coleridges incitament til udgivelsen skal ses i lyset af den kritik, den samtidige store engelske digter W. Wordsworth (1770-1850) havde tildelt hans skelnen mellem *fancy* og *imagination* i indledningen til en digtsamling i 1815. Bogen er således en del af en litterær strid og lægger efter den filosofiske udledning af imaginationsteorien meget vægt på den litterærkritiske side af imaginationen, som ikke kan siges at være tilfældet for Grundtvigs *Danne-Virke*. I tidsskriftet ville Grundtvig med den såkaldte vidskab fremlægge et ambitiøst alternativ til den idealistiske filosofi funderet på kristen historiefilosofi og poetisk livsbeskuelse. I tidsskriftets otte afhandlinger, der omhandler dette projekt, behandler han indbildningskraften fra en primært erkendelsesteoretisk side, dog med en tydelig sans for forbindelsen til

---

⁵ Etymologisk er de to ord af forskellig afstamning, men begge digteres begreber har deres teorimæssige udspring i det tyske *Einbildungskraft* og er derfor sammenlignelige. Coleridge kalder imaginationen for *esemplastic*, hvilket er en sammensætning af det græske *es hen* og det engelske *plastic* ud fra en fejlfortolkning af det tyske *Einbildungskraft* som betydende ”*in-eins-bildung*.” (Wellek, s. 163). Desuden skriver Coleridge i en notesbogsoptegnelse: ”How excellently the German *Einbildungskraft* expresses [the imagination]” (Hill, s. 89-90)

⁶ Det gamle begreb evnepsykologi betegner opdelingen af menneskets kognition i adskilte mentale evner, hvilket Grundtvig og Coleridge netop gør.

poesien. Grundtvigs forfatterskab er både enormt og omskifteligt, og synspunktet på et begreb som indbildningskraften ændrer sig givetvis gennem Grundtvigs forskellige udviklingsfaser. *Danne-Virke* kan dog, som der er enighed om i forskningen, betragtes som et højdepunkt på Grundtvigs filosofiske arbejde. I sine yngre år blev Grundtvig henrevet af Romantikken, i 1810 ændredes hans livssyn med en kristelig vækkelse, og i årene forinden *Danne-Virke* havde han med polemik været i direkte opposition til den danske kulturelite. I *Danne-Virke*-årene 1816-19 forsøgte han at korrigere den idealistiske tænkning med sin kristne teologi. Dette får stor betydning for det efterfølgende forfatterskab. Grundtvigforskeren William Michelsen kalder ligefrem tidsskriftet for fundamentet for Grundtvigs tænkning.⁷

Andre bemærkelsesværdige lighedspunkter mellem Grundtvig og Coleridge er også blevet berørt i Grundtvigforskningen. Eksempelvis har Grundtvigforskeren Helge Grell spekuleret på, om Grundtvig på sine Englandsrejser (1829-31) kunne have stødt på Coleridges frihedssyn og syn på folkeoplysning, da der er ligheder med Grundtvigs tanker i det efterfølgende forfatterskab. En direkte forbindelse kan dog ikke påvises.⁸ Af større relevans for nærværende projekt er dog antologien *Grundtvig and the English-Speaking World* (1993), som indeholder teolog David Jaspers og litteraturhistoriker J.R. Watsons begrænsede forsøg på at sammenstille deres digtning. En kobling mellem de to digteres imaginationsteorier og deres digteriske praksis ville kunne ses i forlængelse af den valgte projektf orm, men en sådan fremgangsmåde ville medføre implikationer. For det første går den ud fra en forkert antagelse om, at de to digteres teoretisering vedrørende imaginationen nødvendigvis kan betragtes som teoriramme for deres digteriske praksis. For det andet ville det implicere, at sammenligningen ville ændre fokuspunkt til det digteanalytiske og blive alt for omfattende.

Indledende sammenligning – et glimt af projektets idéhistoriske placering

Både Grundtvig og Coleridge sonderer mellem to typer indbildningskraft, som er af henholdsvis erkendelsesteoretisk og poetisk art. For at forstå udgangspunktet for de to digteres epistemologiske begreb om indbildningskraften skal blikket rettes mod Kants hovedværk *Kritik der reinen Vernunft*, som begge tænkere havde et godt kendskab til. I den berømte transcendentale deduktion skelner Kant mellem den produktive og reproduktive indbildningskraft, hvor den første antages at kunne synteti-

---

⁷ Michelsen, s. 68

⁸ Grell: *England og Grundtvig*, s. 170-171

sere det mangfoldige, som sansningen reciperer. Den sidstnævnte kan til gengæld reproducere sansindtrykkene og er derfor underordnet associationens betingelser. I *Danne-Virke*-afhandlingen *Om Mennesket i Verden* betegner Grundtvig den *sanselige* indbildningskraft som evnen til at ”samle og gienkalde [billeder af skikkelser] og danne lignende efter indtryk gennem de andre Sandser”,⁹ samt at den forudsættes af sansningen.¹⁰ Den sanselige indbildningskraft har altså både en samlende (produktiv) og genkendende (reproduktiv) funktion, og er desuden, ligesom hos Kant, det andet led i menneskets erkendelsesapparat. Den sanselige evne vil dog både hos Kant og Grundtvig aldrig kunne opfatte *das Ding an sich*, selvom den betragter det, som om det var tilfældet.¹¹ På tilsvarende måde kan Coleridge sammenlignes med Kant. Professor i engelsk litteratur Robert Hume sammenstiller på overbevisende måde Coleridges *primary imagination* med Kants kognitive (dvs. produktive og reproduktive) indbildningskraft.¹² Både Grundtvigs og Coleridges sanselige/primære indbildningskraft er altså en erkendeevne, som synes i slægtskab med Kants tanker i *Kritik der reinen Vernunft*. Hvor Kant dog indskrænker sig til erkendelsens grænser, identificerer begge digtere den sanselige indbildningskrafts udspring hos Gud. Den er hos Coleridge ”a repetition in the finite mind of the eternal act of creation in the infinite I AM,”¹³ mens Grundtvig på en påfaldende lignende måde skriver, at sandhedens ånd i Guds ord svarer til den sanselige indbildningskraft.¹⁴ Denne idé er hos begge teologisk båret, og synes ikke at kunne genfindes hos de idealistiske filosoffer.

Bortset fra det teologiske lag er indbildningskraften i den erkendelsesmæssige udformning altså i mange henseender kantiansk hos Grundtvig og Coleridge. Deres begreb om den poetiske indbildningskraft, Grundtvigs *åndelige* indbildningskraft og Coleridges *secondary imagination*, er derimod dybt præget af Romantikens syn på poesi, som i høj grad defineredes af F.W.J. Schelling.¹⁵ Grundtvigs version kan ”blotte og røbe, hvad det sandselige Dække skjuler”,¹⁶ mens Coleridges ”struggles to idealize and to unify [and...] is essentially *vital*, even as all objects (*as objects*) are

---

⁹ Danne-Virke (DV) 2, s. 187

¹⁰ Ibid.

¹¹ ”Det sandselige Øie [som den sanselige Indbildningskraft beror på] betragter Tingene som noget i dem selv, og opfatter deres Skygge” (DV 3, s. 238 (fra afhandlingen *Om Aabenbaring, Kunst og Vidskab*)).

¹² Hume, s. 485-496

¹³ Biographia Literaria, s. 159

¹⁴ DV 3, s. 30 (fra afhandlingen *Om Sandhed, Storhed og Skønhed*)

¹⁵ Læses de to definitioner sammenstillet, er dette tydeligt. Det udkrystalliserer sig ved sammenligning med Schellings beskrivelse af indbildningskraften i det berømte værk *System des transzendentalen Idealismus*: „Jenes produktive Vermögen ist dasselbe, durch welches auch der Kunst das Unmögliche gelingt, nämlich einen unendlichen Gegensatz in einem endlichen Produkt aufzuheben. [...] Es ist ein und dasselbe, was in beiden tätigt ist, das Einzige, wodurch wir fähig sind, auch das Widersprechende zu denken und zusammenzufassen, – die Einbildungskraft.“ (Schelling, s. 299)

¹⁶ DV 3, s. 238 (fra afhandlingen *Om Aabenbaring, Kunst og Vidskab*)

essentially fixed and dead”.¹⁷ Hvor Coleridge i høj grad fremhæver indbildningskraftens dialektiske virksomhed, noget der ligger langt fra Grundtvigs tankeverden, omhandler Grundtvigs beskrivelser ikke evnens funktionalitet, men dens beskaffenhed som åbenbaringsmodtageevne. Centralt er det dog, at begge imaginationsteorier fastslår digterens mulighed for at komme i en form for forbindelse med det oversanselige *noumenon*.

I forlængelse af dette knytter projektet an til en række tendenser inden for nyere teologi og litteraturvidenskab. Det drejer sig ikke mindst om den mytisk-poetiske teologi og de mange undersøgelser af mødet mellem teologi og litteratur, der brød igennem i 1970'erne og har fundet sted lige siden. Hertil kan de danske teologer Johannes Sløk (1916-2001) og Peter Kemp (1937-2018) tælles med, som tilskriver fantasien (jf. indbildningskraften) en afgørende rolle i livs- og gudserfaringen. Især Kems fantasibegreb er i nærværende sammenhæng interessant, da Kemp med paralleller til Grundtvig og Coleridge både definerer fantasien kantiansk og giver begrebet romantiske træk.¹⁸ Det vil være oplagt at overveje disse perspektiver til sidst i projektet.

Metodevalg

Da det kan udelukkes, at de to digtere påvirkede hinanden, må den historiske forbindelse mellem deres sammenlignelige teoridannelser udspringe fra fælles inspirationskilder. Som det er blevet antydet, og som det videre skal undersøges, antages Kants *Kritik der reinen Vernunft* og F.W.J. Schellings filosofi for at være kilderne. Forud for begrebsanalyserne af Grundtvigs og Coleridges imaginationsbegreber vil jeg i projektets indledende del sandsynliggøre Kants og Schellings indflydelse på de respektive digtere, dels gennem dialog med sekundærlitteraturen, hvor det er muligt, dels gennem påvisning af overensstemmelser, der kan udelukke andre påvirkningsmuligheder. I den efterfølgende *genetiske sammenligning*¹⁹ mellem Grundtvigs begreb om indbildningskraften og Coleridges om imaginationen vil jeg i hovedanalyserne bestemme forskellene og lighederne mellem imaginationsbegreberne. Grundtvigs og Coleridges værker læses systematiseret efter begrebets forekomst, og hvilken brug af begrebet, der er tale om, med den historisk-genetisk komparative metode som tilgang. Da de to digteres hovedsigte er teologisk, kan deres begrebsdannelser betragtes som en filtreringsproces,

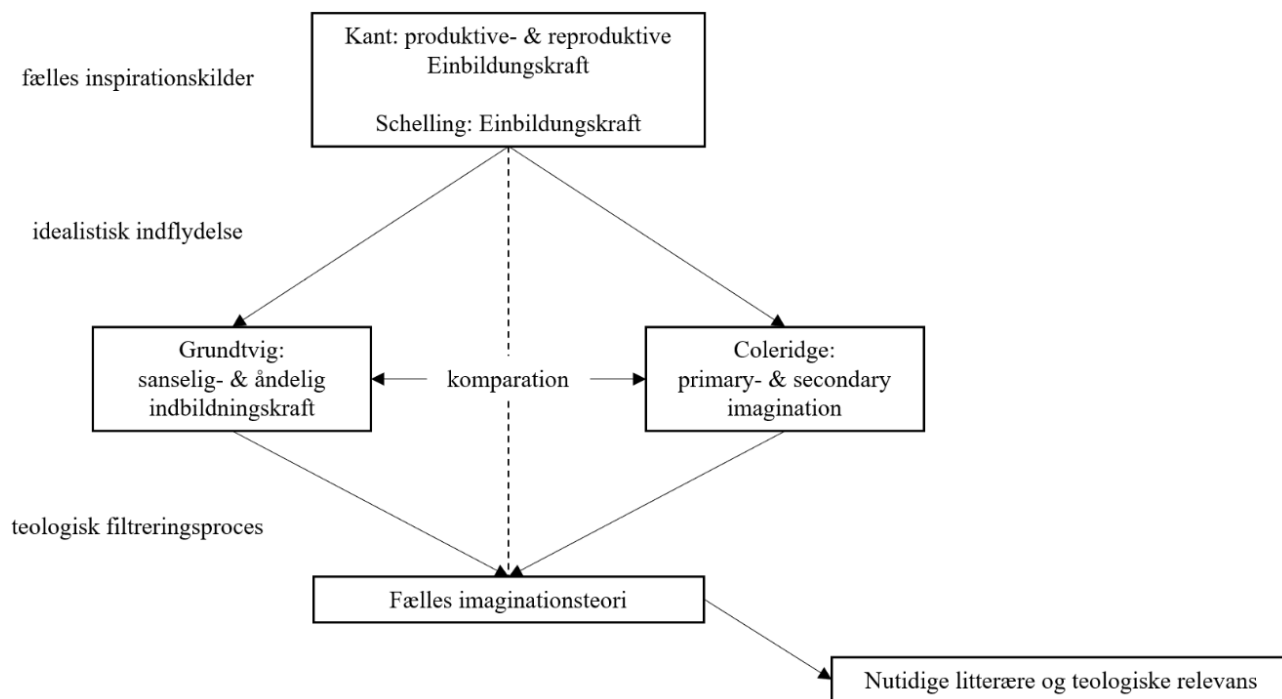
---

¹⁷ Biographia Literaria, s. 160

¹⁸ Sandbeck, s. 95-96

¹⁹ Udtryk for fremgangsmåden for den historiske komparatisme. (Jørgensen, s. 58)

hvor de idealistiske imaginationsteorier ændres i overensstemmelse med deres kristne livsforståelse. Baggrunden for den genetiske tilgang, der bestemmer metoden, kan illustreres i følgende skema.

Relevant sekundærlitteratur – state of the art

Sekundærlitteraturen om Coleridges imaginationsteori og *Biographia Literaria* er meget omfattende. For nærværende projekt står den mangefacetterede *The Oxford Handbook of Samuel Taylor Coleridge* (2009) centralt, da den giver et glimrende overblik over Coleridgeforskningens adskillige felter helt op til nutiden. John Spencer Hills samling af imaginationscitater fra Coleridges samlede forfatterskab (1978) hjælper læseren med at finde relevante tekststeder i den engelske digters fragmenterede forfatterskab, ikke blot i de publicerede skrifter, men også i noter, breve og randbemærkninger. Da undersøgelsen vil betragte digterne i sammenhæng med den idealistiske filosofi, er synteser om imaginationens filosofiske udvikling særligt brugbare, især Alexander Schlutz' *Mind's World* (2009).

Fra det litteraturkritiske perspektiv er Rene Welleks ældre værk *A History of Modern Criticism* (1955) hjælpsom og indbefatter de væsentligste romantiske litterærkritikere. Til sidst kan adskillige videnskabelige artikler nævnes, som på hver sin måde bidrager til forståelsen.²⁰

Selvom begrebet indbildningskraft som primært undersøgelsesområde ikke har været behandlet i Grundtvigforskningen, er den i andre sammenhænge blevet beskrevet. Helge Toldbergs *Grundtvigs Symbolverden* (1950) beskriver sammenhængen mellem billedsyn og billedsprog, som er væsentlige aspekter af indbildningskraftens praktiske og poetiske side. C.I. Scharlings bog *Grundtvig og Romantikken* (1947) sammenligner Grundtvig med Schelling, som for nærværende undersøgelse er af stor interesse, da Schelling i høj grad formede Grundtvigs poetiske syn. Til trods for dens dybdegående undersøgelse er dens behandling af imaginationsteorien i *Danne-Virke*-afhandlingerne ikke særlig omfattende. Nicolai Halvorsens specialeafhandling *Billede og Begreb* (1994) har også på samme område vigtige bemærkninger. Bent Christensens *Omkring Grundtvigs Vidskab* (1998) indeholder nok det bedste overblik over Grundtvigs vidskab, mens Anders Holms *Historie og Efterklang* (2001) og Helge Grells *Skaberordet og Billedordet* (1980) også kommer ind på indbildningskraftens teologiske betydning. Fra den erkendelsesteoretiske side er Henrik Fibæk Jensens artikel *Grundtvigs erkendelsesteori* (1979) ikke til at komme uden om.

Fremgangsmåde

En undersøgelse af indbildningskraften i *Danne-Virke* og *Biographia Literaria* forudsætter et kendskab til de nævnte værker. *Danne-Virke*, som i sin helhed fylder omtrent 1500 sider af mindre størrelse, har jeg læst igennem, bortset fra Grundtvigs oversættelser af oldtekster. Dermed har jeg i forvejen et godt kendskab til tidsskriftet og alle dets for indbildningskraften relevante tekststeder. Først vil jeg derfor genlæse disse og nærlæse *Biographia Literaria*. Det er også væsentligt at kende til forfatterens forudgående beskrivelser af begrebet. For Grundtvigs vedkommende er det ufærdige manuskript til ”forelæsning til Roskilde-Rim” fra slutningen af år 1813 og fortalerimet til ”Roskilde-

---

²⁰ Herunder er Robert D. Humes *Kant and Coleridge on imagination* (1970) af interesse for denne undersøgelse, da den belyser Coleridges imaginationsteori ud fra Kants transcendentale system. James D. Boulgers *Coleridge on imagination revisited* (1973) forsøger at fastlå imaginationens plads i Coleridges filosofiske system og sætte det i perspektiv til den digteriske imagination. Jonathan Wordsworths *The infinite I AM: Coleridge and the Ascend of Being* (1985) yder en stor hjælp til forståelsen af imaginationens teologiske aspekt.

Saga" fra 1814 centrale.²¹ John Spencer Hills samling af imaginationscitater vil benyttes for Coleridges tilfælde.

Grundtvigs begreb om indbildningskraften har i modsætning til Coleridges ikke været genstand for megen opmærksomhed og er ikke blevet sat i sammenhæng med samtidens danske åndsliv. Derfor vil det også være relevant at sætte Grundtvigs begreb i relation til den danske samtids brug af ordet. Dermed vil en bedre forståelse for indbildningskraftens etymologiske rødder samt identificering af den bærende danske fortolkning af det tyske ord kunne opnås.

Coleridges forfatterskab er meget fragmenteret, og derfor kan det være vanskeligt, hvis ikke umuligt, udtømmende at skulle fastlægge imaginationsteoriens plads i hans filosofi. Til dette vil jeg derfor læne mig tæt op ad den omfangsrige sekundærlitteratur. En rejse til England ville muliggøre en fornøden dialog med Coleridgeforskningen.²²

Desuden er det afgørende at kende til de to digteres antagelige inspirationskilder, og det er på dette punkt, at en dialog med danske forskere med kendskab til den tyske idealisme vil være relevant. Forud for projektet vil en fordybelse i Kants *Kritik der reinen Vernunft* og et udvalg af Schellings værker dog være nødvendig. Ligeledes vil det her være nødvendigt at læse mere sekundærlitteratur.

Inden for en budgetramme på 20.000 kr. ville en rejse til England kunne gennemføres, omkostningerne for flere dages ophold på Grundtvigbiblioteket i København kunne dækkes, samt relevant litteratur kunne anskaffes. Et overblik over fordelingen af omkostningerne kan ses i bilag 1.

Konklusion

Med de indledende undersøgelser er det tydeligt, at Grundtvigs og Coleridges begreb om indbildningskraften har nogle væsentlige sammenfald. Opdelingen af indbildningskraften i to forskellige slags er iøjnefaldende ens og ser ud til at være resultatet af de to digteres fælles forudsætninger og lignende livsanskuelser. Det mangefacetterede begreb er en oplagt indgangsvinkel til en sammenligning af de to tænkere, hvis relevans i Grundtvigforskningen er blevet antydnet, men dog aldrig blevet

---

²¹ Manuskriptet indeholder en beskrivelse af indbildningskraften fra et poetisk perspektiv, mens Grundtvig i fortalerimet udtrykker sine tanker om skjalden, som er et genstandsfelt, der forudsættes for en forståelse af den åndelige indbildningskraft. En karakteristik af manuskriptet og fortalerimets indhold indgår i Bent Christensens bog s. 112-5 og 125-7.

²² Coleridgeforskningen er primært spredt ud over Storbritannien og USA og har ikke et centralt knudepunkt. Skulle forskningsprojektet blive gennemført, ville flere intellektuelle miljøer være mulige kandidater til Englandsrejsen. Eksempelvis har University of Oxford et velrenommeret center for den romantiske periode.

realiseret i et dybdegående studium. Forskningsprojektet vil kunne ses i forlængelse af den stigende internationale opmærksomhed, som Grundtvig de seneste år er begyndt at få. Derudover vil det være et bidrag til forståelsen af Romantikens teologiske og litterære modsvar til den idealistiske filosofi. Desuden rummer projektet perspektiver til den sammenkobling mellem teologi og litteratur, som i nyere teologi og litteraturvidenskab har fået en fremtrædende rolle.

Tak

Jeg vil allerførst takke min forskerkontakt Anders Holm, som med imødekommende engagement har hjulpet mig i arbejdsprocessen. Tak til bibliotekar på Grundtvigbiblioteket Liselotte Larsen, som hjalp til med litteratursøgningen under opholdet på Grundtvigbiblioteket og forærede mig *Danne-Virke*-bindene. Tak til Grundtvigcenteret, der gavmildt dækkede for de to nætters omkostninger. Æresdoktor i teologi Niels Jørgen Cappelørn, der også befandt sig på biblioteket, vil jeg takke for sin interesse og hjælpsomhed. Til sidst vil jeg også takke min forskerspirekoordinator Finn Nielsen, som har støttet mig gennem processen.

Kontakter

Forskerkontakt: Anders Holm, Lektor: Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet

Litteraturliste

Primærlitteratur

Coleridge, S.T.: *Biographia Literaria; or Biographical Sketches of My Literary Life and Opinions* (1817). London 1906

Grundtvig, N.F.S.: *Danne-Virke Bind 1-4* (København 1816-19). Fotografisk optryk. København 1983

Kant, Immanuel: *Kritik der reinen Vernunft* (Riga 1781 & 1787). Theorie-Werkausgabe Band 3-4. Frankfurt 1968

Schelling, N.W.J.: *System des transzendentalen Idealismus* (Tübingen 1800). Werke. Band 2. Leipzig 1907

Sekundærlitteratur

Allchin, Arthur Macdonald (1999) Grundtvig and Coleridge: Heritage and Prophecy i *Grundtvig-Studier 50*, s. 162-172. København

Allchin, Arthur Macdonald (2002) *Grundtvigs kristendom. Menneskeliv og gudstjeneste*. Århus

Allchin, Arthur Macdonald et al (1993) *Heritage and Prophecy. Grundtvig and the English-Speaking World*. Århus

Boulger, James D. (1973) Coleridge on Imagination revisited i *The Wordsworth Circle, Winter, 1973, Vol. 4, No. 1*. s. 13-24. Chicago

Burwick, Frederick et al (2009) *The Oxford Handbook of Samuel Taylor Coleridge*. Oxford

Christensen, Bent (1998) *Omkring Grundtvigs vidskab. En undersøgelse af N.F.S. Grundtvigs forhold til den erkendelsesmæssige side af det kristeligt nødvendige livsengagement*. København

Grell, Helge (1992) *England og Grundtvig. Grundtvigs møde med England og dets betydning for hans forfatterskab*. Århus

Grell, Helge (1980) *Skaberordet og billedordet. Studier over Grundtvigs teologi om ordet*. København

Vincent Balaban
Rosborg Gymnasium og HF

Halvorsen, Nikolaj (1994) *Billede og begreb. En systematisk studie i Grundtvigs Danne-Virke-afhandlinger*. Theo.spec. København

Hill, John Spencer (1978) *Imagination in Coleridge*. London

Holm, Anders (2001) *Historie og efterklang. En studie i N.F.S. Grundtvigs tidsskrift Danne-Virke*. Odense

Hume, Robert D. (1970) Kant and Coleridge on Imagination i *The Journal of Aesthetics and Art Criticism, Summer, 1970, Vol. 28, No. 4*. s. 485-496. USA

Jensen, Henrik Fibæk (1979) Grundtvigs erkendelsesteori. Om forholdet mellem tro og fornuft i tidsskriftet "Danne-Virke" (1816-19). i *Grundtvig-Studier 31*. s. 29-65. København.

Jørgensen, John Christian (1971) *Litterær metodelære. Metoder i dansk litteraturforskning efter 1870*. København

Kemp, Peter (2013) *Engagementets poetik*. København

Michelsen, William (1985) Introduktion til Danne-Virke. I. i *Grundtvig-Studier 37*. s. 67-78. København

Sandbeck, Lars (2006) *Fantasiens Gud. Den teologiske vending mod det mytisk-poetiske sprog hos Amos Niven Wilder, Peter Kemp og Johannes Sløk*. København

Scharling, C.I (1947) *Grundtvig og Romantikken. Belyst ved Grundtvigs forhold til Schelling*. København

Schlutz, Alexander (2009) *Mind's World. Imagination and subjectivity from Descartes to Romanticism*. Washington

Sløk, Johannes (1981) *Det religiøse sprog*. Århus

Toldberg, Helge (1950) *Grundtvigs symbolverden*. København

Wellek, Rene (1955) *A history of Modern Criticism: 1750-1950. The Romantic Age*. Yale

Wordsworth, Jonathan (1985) The infinite I AM and the Ascent of Being i *The Wordsworth Circle, SPRING, 1985, Vol. 16, No. 2*. s. 74-84. Chicago

Bilag 1

Budget

Rejse til England (flyrejse, ophold og lokal transport)	13.000 kr.
10 dages ophold på Grundtvigbiblioteket (togrejse, ophold og lokal transport)	4.000 kr.
Litteratur (indkøb af hovedværker)	3.000 kr.
Samlet	20.000 kr.